

FAQ : Hoe reageren bij vakbondsacties?

1. Kan ik mij voorbereiden op vakbondsacties?

Sommige gevolgen van vakbondsacties in het bedrijf of op de bouwplaats kunnen preventief worden beperkt:

- Het personeel objectief inlichten over de acties en de gevolgen ervan (vooral voor de niet-stakers);
- Een akkoord bereiken over welke werknemers al of niet de onderneming mogen betreden (directie, kaderleden, veiligheid, enz.);
- Een minimale activiteit overeenkomen;
- Onder meer onderaannemers, leveranciers en klanten verwittigen;
- Vooraf contact opnemen met de lokale overheden, nl. burgemeester en politie, om te weten welke maatregelen werden genomen en/of wie men in geval van problemen kan contacteren;
- Op de stakingsdag zelf kan men aan de politie vragen om strafrechtelijke overtredingen vast te stellen, zoals slagen en verwondingen, maar ook om personen en goederen te beschermen, vooral wanneer de veiligheid in gevaar wordt gebracht.

2. Kan ik mijn werknemers verbieden om deel te nemen aan een staking?

Nee, het stakingsrecht is een grondrecht dat wettelijk verankerd is. Werknemers mogen dus zonder het akkoord van hun werkgever meedoen aan de algemene staking. Je kan je als werkgever hiertegen niet verzetten.

- In ondernemingen met een vakbondsafvaardiging regelt de syndicale delegatie de deelname van de werknemers. Eventuele bepalingen hierover in sectorale CAO's moeten nageleefd worden.
- In ondernemingen zonder vakbondsafvaardiging moet de werknemer die wil staken zelf het initiatief nemen om zijn werkgever op de hoogte te brengen van zijn afwezigheid. Op deze manier kan de werkgever de afwezigheid als een onbezoldigde stakingsdag kwalificeren.
- Werknemers moeten niet bewijzen dat ze effectief hebben deelgenomen aan de stakingsdag.
- Werknemers die deelnemen aan een erkende staking bouwen wettelijke vakantie op.

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijkplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

- Stakingsdagen hebben geen invloed op het aantal rustdagen voor bouwarbeiders en bedienden in een bouwonderneming. Zij hebben immers recht op alle ADV-dagen voor de periode dat ze in dienst zijn, zolang de werknemer in dat jaar minstens één dag gewerkt heeft.

3. Kan ik mijn werknemers verplichten om thuis te blijven op een stakingsdag?

Nee, de werkgever kan zijn werknemers die normaal moeten werken niet verplichten om thuis te blijven. De werkgever heeft immers de contractuele plicht om zijn werknemers te laten werken. Werknemers die kunnen bewijzen dat zij voorafgaandelijk verplicht werden thuis te blijven op de dag van de staking, kunnen voor die dag loon opeisen.

- De werkgever kan de werknemer dus niet verplichten om inhaalrust of vakantie op te nemen op een voorziene stakingsdag.
- Men kan echter wel onderling overeenkomen dat een werknemer op de stakingsdag vrijwillig een vakantie- of inhaaldag neemt.
- Het arbeidsreglement kan hierover ook bepaalde modaliteiten bevatten.

4. De toegang tot mijn onderneming of de industriezone is geblokkeerd en niemand kan mijn onderneming binnenkomen. Wat kan ik doen?

Blijf kalm en vermijd incidenten. Probeer risico's te voorkomen door te vermijden dat werknemers naar de bedrijfszetel van de onderneming komen en door ervoor te zorgen dat zij rechtstreeks naar de bouwplaatsen gaan.

Als de situatie verergert, kan je een kort geding overwegen om de stakersposten die de toegang verhinderen te verwijderen (indien nodig, in overleg met de andere bedrijven van de industriezone).

5. Kan ik dan ook een kort geding aanspannen om de toegang tot mijn bedrijf af te dwingen?

Bij vakbondsacties is het mogelijk dat er uitpattingen gebeuren (fysiek geweld, beschadiging van productiemiddelen, enz.) die niet in verhouding staan tot de staking zelf. Alvorens te reageren moet men zich afvragen of zo'n kort geding bij de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg wenselijk, doenbaar en noodzakelijk is.

Het is van essentieel belang dat men zoveel mogelijk bewijzen verzamelt van de schade en van de noodzaak om onmiddellijk op te treden. Er zal onder meer rekening worden gehouden met bewijsmateriaal van de dag zelf (vaststellingen, getuigenissen, foto's, enz.).

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijkplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

De rechtspleging in kort geding veronderstelt dat men een advocaat aanspreekt.

Vergeet echter niet dat bij een algemene en interprofessionele staking de rechtbanken (griffie, enz.) wellicht worden overrompeld of zelfs worden verlamd door de staking.

6. Wat moet ik doen wanneer personen die niet tot de onderneming behoren mijn bedrijf binnendringen om het te proberen stop te zetten?

In principe mogen personen die niet tot de onderneming behoren het bedrijf of de bouwplaats niet binnendringen. Doen zij dit toch, moet men proberen om ze hiervan af te brengen. Het is beter om de hulp van de politie in te roepen wanneer dit niet lukt of wanneer die personen geweld gebruiken.

7. Wat doe ik met de niet-stakers die na de opheffing van de staking in de onderneming kunnen komen en kunnen worden tewerkgesteld?

Indien deze niet-stakende werknemers normaal aan het werk kunnen gaan, hebben zij recht op hun loon voor de effectief gepresteerde uren.

8. Moet ik een loon betalen aan niet-stakers die niet kunnen werken?

De regeling van het gewaarborgd dagloon is niet van toepassing bij een staking. Een niet-staker die in de onderneming aanwezig is, heeft recht op zijn normale loon zolang de arbeid kan worden verricht. Als de arbeid niet kan worden verricht, is het loon niet verschuldigd omdat de werkgever de aanwezige werknemers niet aan het werk kan zetten wegens een staking in het bedrijf of in een derde bedrijf. Ook wanneer het werk is aangevat maar overdag wordt onderbroken, hoeft de werkgever geen loon te betalen voor de niet-gewerkte uren.

9. Moet ik een loon betalen aan de militanten?

Aan stakers moet nooit een loon worden betaald aangezien zij geen arbeidsprestaties leveren. Indien de stakers lid zijn bij een vakbond en de vakbond erkent de staking, betaalt de vakbond een stakingsvergoeding uit aan de militanten.

10. Mag ik uitzendkrachten tewerkstellen op de stakingsdag?

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijckplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

In de regel is het verboden uitzendkrachten te gebruiken in een stakende onderneming. Als een staking wordt aangekondigd of uitgeroepen in de onderneming moet men onmiddellijk het uitzendkantoor verwittigen.

11. Wat met de werknemers die ziek of tijdelijk werkloos zijn tijdens de staking?

Werknemers die ziek zijn tijdens de staking hebben geen recht op gewaarborgd loon voor deze stakingsdag. Zij zullen door hun ziekenfonds worden vergoed indien zij daarom vragen.

12. Wat als de werkzaamheden in mijn onderneming niet kunnen plaatsvinden omdat er in een andere onderneming gestaakt wordt?

In dit geval is de werkgever niet verplicht de bewuste dagen uit te betalen aan zijn werknemers. Hij moet er echter wel alles aan doen om zijn werknemers eventueel toch tewerk te stellen. Dergelijke dagen kunnen beschouwd worden als dagen tijdelijke werkloosheid wegens overmacht indien duidelijk blijkt dat een bedrijf niet met de staking geconfronteerd werd (er was geen staking in het bedrijf en in de sector, en het industrieterrein was niet afgesloten). In het kader van de algemene staking op 31 maart 2025 zal dit moeilijk aan te tonen zijn.

- Indien het bedrijf bovenstaande niet kan aantonen, worden dergelijke dagen beschouwd als dagen tijdelijke werkloosheid omwille van staking. Deze dagen worden dan eventueel vergoed door de RVA met name voor zover de werkgever de formaliteiten vervult die hiervoor nodig zijn en voor zover het beheerscomité van de RVA daartoe goedkeuring geeft. Bij een nationale staking, zoals 31 maart 2025, kunnen we weer aannemen dat er geen recht op uitkering zal zijn vermits de staking wordt geacht van algemeen belang, en dus voor iedereen, te zijn.

13. Wat doe ik wanneer een werknemer te laat op het werk aankomt door een staking van het openbaar vervoer of vastzat in de file?

We onderscheiden 3 mogelijkheden:

Mogelijkheid 1: Als de werknemer door een onvoorziene hindernis op weg naar het werk het werk niet of te laat kan aanvatten, heeft elke werknemer die niet op het werk geraakt of te laat aankomt in principe recht op gewaarborgd dagloon indien aan de volgende 3 voorwaarden is voldaan:

- De arbeidsgeschikte werknemer begeeft zich op normale wijze naar het werk, dus vanaf zijn gewone woonplaats, op het normale tijdstip en met het normale voertuig;

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijckplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

- De oorzaak van het te laat komen of van de afwezigheid doet zich voor op de weg naar het werk en dus niet vóór het vertrek;
- De oorzaak van de vertraging of van de afwezigheid is te wijten aan een onvoorzienbare omstandigheid volledig onafhankelijk van de wil van de werknemer (bv. onaangekondigde wegversperring).

De werknemers die in het kader van een onvoorzienbare omstandigheid op weg naar het werk aanspraak willen maken op het gewaarborgd loon, moeten dus aantonen dat zij alle redelijke inspanningen hebben geleverd om het werk tijdig te bereiken maar dat zij ondanks deze inspanningen er toch niet (op tijd) konden geraken.

Wanneer een stakingsdag ruim op voorhand aangekondigd wordt, zoals bv. de nationale stakingsdag van 31 maart 2025, kunnen files en vertragingen/problemen met het openbaar vervoer **niet** gelijkgesteld worden met een onvoorzienbare gebeurtenis. De werknemers hebben in dit geval voldoende tijd om de nodige maatregelen te treffen om op het werk te geraken. Werknemers die niet thuis kunnen werken, niet carpoolen, niet over een eigen wagen beschikken en niet te voet of met de fiets naar het werk kunnen gaan, nemen die dag beter een dag verlof of inhaalrust. Ze kunnen als onwettig afwezig worden beschouwd indien ze dit niet doen. De werkgever is in dergelijk geval niet verplicht om het gewaarborgd loon te betalen.

Mogelijkheid 2: Als de werknemer het werk niet kan aanvatten omwille van een stakingspiket voor de ingang van de onderneming of het bedrijventerrein:

- Indien de werknemers worden gehinderd om te werken omdat er voor de ingang van de onderneming een stakingspiket staat opgesteld, is de werkgever niet verplicht om het loon te betalen omdat er wordt aangenomen dat de werknemer al op het werk is aangekomen.
- De meningen zijn verdeeld wanneer de werknemers worden gehinderd om te werken omdat er voor de ingang van het bedrijventerrein een stakingspiket staat opgesteld. Dit is afhankelijk van de feitelijke situatie. De sociale secretariaten menen dat er in dit geval geen recht is op loon.

Voor deze werkwillige werknemers is er in uitzonderlijke gevallen eventueel een recht op tijdelijke werkloosheidsuitkeringen ten laste van de RVA, op voorwaarde dat de stakingen erkend wordt door het

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijckplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

Beheerscomité van de RVA én de werknemer niet tot dezelfde arbeidseenheid van de stakers behoort én wanneer de werknemer geen belang heeft bij de inwilliging van de eisen van de stakers.

Bij nationale stakingen, zoals die van 31 maart 2025, is het waarschijnlijk dat de RVA geen vergoeding zal toekennen aan de werknemers omdat dergelijke syndicale acties kaderen in het algemeen belang waarbij ook de werkwilligen gebaat kunnen zijn bij een voor werknemers gunstige uitkomst.

Mogelijkheid 3: Indien de werknemer zijn arbeidsplaats niet kan bereiken (of er te laat aankomt) wegens een staking van het openbaar vervoer, wordt opnieuw naar de voorzienbaarheid gekeken.

- Onvoorzienbare staking van het openbaar vervoer: een werknemer die zijn arbeidsplaats niet kan bereiken (of er te laat aankomt) wegens een onvoorziene staking van het openbaar vervoer, kan in principe aanspraak maken op zijn volledige dagloon.
- Voorzienbare/aangekondigde staking van het openbaar vervoer: een werknemer kan geen aanspraak maken op zijn dagloon vermits zijn afwezigheid of vertraging niet langer een onvoorzienbaar karakter heeft. De staking werd immers aangekondigd en de oorzaak ervan is bekend voordat de werknemer zich naar zijn werk begeeft. In dit geval wordt de arbeidsovereenkomst geschorst wegens overmacht.

14. Samengevat, hoe zit het met het loon van de werkwilligen?

Wat loon betreft voor de werknemer die het werk heeft aangevat maar niet kan doorwerken omwille van de staking:

- Werknemers die niet meestaken maar ook niet kunnen doorwerken, moeten door de werkgever in de mate van het mogelijke andere taken worden toegewezen in het verlengde van het overeengekomen takenpakket. De werkgever moet aantonen dat hij deze verplichting onmogelijk kon nakomen.
- Indien het voor de werkgever onmogelijk is om ander werk aan te bieden, moet men de werknemers geen loon betalen voor de resterende periode waarin er geen prestaties werden geleverd. Deze werknemers hebben ook geen recht op een werkloosheidsuitkering in het kader van tijdelijke werkloosheid vermits de werknemers maar tijdelijk werkloos kunnen worden gesteld voor een volledige werkdag.
- Indien de werkgever toegeeft dat diverse taken wel nog konden uitgevoerd worden, erkent hij dat de uitvoering van de taken enkel moeilijker was en dus niet volledig of geheel

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijkplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen

onmogelijk. In dit geval is er geen sprake van overmacht maar van een fout in hoofde van de werkgever, waardoor deze een schadevergoeding verschuldigd is aan zijn werknemers dat zal overeenstemmen met het loon waarop de werknemer recht gehad zou hebben indien hij gewoon had kunnen verder werken.

SOCIAAL SECRETARIAAT ORBISS VZW

Zetel Antwerpen
Th. Van Rijswijckplaats 7 - 2000 Antwerpen - T 03 203 44 11

Ondernemingsnummer BE 407 625 771
info@orbiss.be
www.orbiss.be

Zetel Kempen
Parklaan 44 - 2300 Turnhout - T 014 49 05 50

ORBISS vzw is erkend als sociaal secretariaat onder het n° 710 |
MB 08/10/1949 (B.S. 15/10/1949)
RPR Antwerpen